

Minnen som inte bara bevaras i hjärtat

Tillhör du de som har ett ständigt växande fotoberg på sin hårddisk? Kanske hamnar vykort, biljetter, minnen och gamla kort i en skokartong och glöms bort på någon vind? Så behöver det inte vara. Fler och fler ägnar sig åt scrapbooking – en växande folkrörelse i Sverige.

Text: Kamomill Kommunikation/Björn Elggvist Foto: Eva Stöpp

En mönstersax är ett bra hjälpmedel.

Syrafria, mönstrade papper med motiv.

Material

Med allt material som finns till scrappar-hobbyn är det lätt att förköpa sig. Men enligt Gisela Bernesdotter-Sjöberg behöver man egentligen inte så mycket i början. Ett startkit kan bestå av en skärmaskin, ett album, dubbelhäftande tejp, lite olika papper (mönstrade/enfärgade, tunna/grövre osv), syrapernor i varierande färg. Olika exempel på papper kan vara mönstrade papper med text eller fototryck; banan- och mulldärs-papper; enfärgade, lite tjockare papper i olika nyanser.

Ett problem som Gisela poängter är att svenska pappersbruk har varit ointresserade av att tillverka syrafria papper till scrapbooking. Detta gör att grossisterna beställer från utlandet, till exempel Frankrike, Italien, Tyskland eller USA.

Det är kväll och Gisela Bernesdotter-Sjöberg håller en baskurs i scrapbooking. Nio kvinnor i varierande ålder sitter samlade i Giselas butik. Stämningen är koncentrerad och förväntansfull när hon går genom grunderna, visar olika papper, presenterar verktyg och förklarar vad scrapbooking handlar om.

Alla har med sig 8–10 fotografier och har på förhand fått bestämma vilket tema de vill arbeta med. Tanken är att man ska göra en layout, det vill säga ett uppslag med en vänster- och en högersida. Några arbetar med foton från resor, någon med jul, en annan med vinter, någon vill göra ett uppslag med sin bäbis.

Kursdeltagarna är entusiastiska och glada för att äntligen hitta ett sätt att vårda många av de foton som annars blir kvar i datorn. Några har provat lite hemma, men hoppas att få idéer och tips. De verkar eniga över att kreativiteten lockar, att få göra något med händerna och hålla på med något "eget".

Gisela Bernesdotter-Sjöberg.

Under kvällen får de bland annat lära sig vilken effekt färg och form kan få för slutresultatet och hur man kan experimentera med verktyg och material. Men i grund och botten handlar det om två saker – att använda syrafritt material och att våga vara personlig. Utöver det finns egentligen inget rätt eller fel, säger Gisela.

Själv började hon scrappa redan som fotointresserad 15-åring, genom att samla biljetter, vykort och fotografier i ett album.

– Men då visste jag inte att det hade ett namn. Det var först när jag lärde känna en kvinna från USA, som utbrast när hon såg mina album: "Du håller ju på

med scrapbooking".

Under dagen är det ett jämnt flöde av kunder i butiken, några rör sig vant och plockar säkert till sig av alla de attiraljer som finns, någon ställer en fråga om papper, medan andra tittar nyfiket runt. De allra flesta är kvinnor, även om också några män hittar hit.

För en oinvigd kan ett första möte med scrappingens alla möjligheter bli överväldigande. I butiken finns hundratals olika sorts papper, rub-ons, stickers, mängder av pennor, öljetter, die-cuts, dekorationer, böcker och mycket mera. I hörnet hänger några t-shirtar med texten:

Scrappa bör man, annars där man.

Gisela startade affären 2001. Då var hon först i Sverige, men idag har hon sällskap av ett 50-tal andra, såväl webb- som fysiska butiker. På nätet finns flera sajter som diskuterar och tipsar om stilar och trender, många visar egna layouts. De flesta verkar vara kvinnor som övervägande scrappar foton på sina barn. Men såväl Gisela som Eva Engvall, chefredaktör på Scrapbooking m m, menar att verkligheten är mer mångfacetterad än så. Det finns

scrappare i alla åldrar med alla sorts intressen.

Historien säger att det var en mormonfamilj i Utah som skapade den moderna scrapbookingen när de hittade en form för att bevara familjens kort och minnessaker. Eftersom alla mormoner är ålagda av sin kyrka att dokumentera sin familjehistoria vann företeelsen snabbt popularitet. Sedan spreds den sakta över USA och nådde Europa någon gång på 90-talet. Idag sägs Scrapbookingen vara USA:s näst populäraste hobby.

Hur stor den är i Sverige finns inga uppgifter på, men Eva Engvall säger att trenden pekar starkt uppåt. Dessutom finns det många som scrappar utan att känna till begreppet.

I Sverige hamnar många olika pysselaktiviteter under scrapbooking-paraplyet. Men detta är fel, säger Gisela. Basen ska vara fotot, sedan kan man leka med färger, text och olika dekorationer. Scrapbooking ska stå för kvaliteten i materialet. Det handlar om att ens minnen ska överleva tidens tand.

– Och då är det syrafritt som gäller, menar Gisela.

Många som fastnar i scrappandet vittnar också om hur roligt det är att pyssla tillsammans. Någon har också kallat scrapbookingen för den moderna "syjuntan". Och det är också mestadels kvinnor som är med på träffar som scrap-mingel eller scrapmaraton, där man umgås, ger varandra tips och inspiration.

Alla har sin historia att berätta. Det känns som scrapbookingen är här för att stanna.

Scrapbooking är trevligt tillsammans.

En "scrappad" bild.

Liten ordlista

Hela scrapbookingvärlden är genomsyrad av svengelska uttryck. Nedan förklaras de som använts i texten:

Die-cuts = Utstansade figurer och bokstäver.

Fotofix = Dubbelhäftande, syrafri tejp. Är egentligen det enda som gäller när man scrappar.

Layout(LO) = Ett uppslag. Själva scrapsidan.

Rub-ons = Gnuggisar

Stickers = Klistermärken

Scrapmaraton = Scrappare träffas under 12-15 timmar och pysslar tillsammans

Syrafritt = Att materialet, i synnerhet pappret, har ett neutralt Ph-värde (7,0), så att fotografier inte gulnar eller bleknar med tiden. Annat papper bryter ner. Viktigt att även text skrivs med syrafria pennor. Vanligt bläck tränger upp i fotografiet med tiden. Syrafria material håller kvaliteten i hundra år, mot kanske 20 år annars.

Öljetter = Används för att dekorera.

Definition på scrapbooking: Bevåra sina minnen/fotografier på ett personligt sätt för framtiden i ett album.

En shape cutter-mall är bra att ha.